

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.10.19.
SEC(2011) 1230 végleges

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

A HATÁSVIZSGÁLAT ÖSSZEFOGLALÁSA

amely a következő dokumentumot kíséri

**Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a transzeurópai távközlési hálózatokra
vonatkozó iránymutatásokról**

{COM(2011) 657 végleges}
{SEC(2011) 1229 végleges}

Ez a dokumentum annak a hatásvizsgálatnak az összefoglalója, amely a 2013 utáni programozási időszakban megvalósuló európai összekapcsolódási eszköz részét képező transzeurópai távközlési hálózatokra vonatkozó iránymutatásokról szóló rendeletre irányuló jogalkotási javaslattal összefüggésben készült.

1. SZAKPOLITIKAI HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK, ELJÁRÁSI KÉRDÉSEK ÉS AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK

A beavatkozás **jogalapját** az Európai Unió működéséről szóló szerződés 172. cikke képezi. A 170–172. cikk rendelkezik a transzeurópai közlekedési, távközlési és energiaipari infrastruktúra terén a hálózatok kialakítását és fejlesztését támogató uniós beavatkozásról. Míg az európai összekapcsolódási eszközt létrehozó különálló „esernyőrendelet” a transzeurópai hálózatoknak nyújtandó uniós pénzügyi támogatásokkal kapcsolatos feltételeket, módszereket és eljárásokat határozza meg, az ebben az összefoglalóban javasolt iránymutatások a távközlés terén létesítendő szélessávú hálózatokkal és digitális szolgáltatási infrastruktúrákkal kapcsolatos célkitűzéseket, prioritásokat és az intézkedések főbb irányvonalait állapítják meg.

Az Európa 2020 stratégia részét képező **európai digitális menetrend** elnevezésű kiemelt kezdeményezés¹² célja, hogy „a nagy sebességű és szupergyors internetre és az interoperabilis alkalmazásokra épülő egységes digitális piac révén fenntartható gazdasági és szociális előnyöket teremtsen”.

A Bizottság a 2011. június 29-én elfogadott, „**Az Európa 2020 stratégia költségvetése**” című közleményében (a továbbiakban: a többéves pénzügyi keretről [MFF] szóló közlemény) javasolta az európai összekapcsolódási eszköz létrehozását. Több **konzultációra** is sor került a tagállamokkal, valamint az ágazati és társadalmi szereplőkkel. Ennek keretében Kroes alelnök kerekasztal-megbeszélést folytatott a világ vezető tartalomszolgáltatóinak, berendezésgyártóinak, befektetőinek és távközlési szolgáltatóinak elnök-vezérigazgatóival, a digitális menetrend első közgyűlését pedig 2011. június 16. és 17. között rendezték meg Brüsszelben.

2. A PROBLÉMA MEGHATÁROZÁSA

A szélessávú internet és a határokon átnyúló digitális szolgáltatások a jövő digitális infrastruktúrái. Az Európa 2020 stratégia is elismeri, hogy ezek az infrastruktúrák és szolgáltatások nélkülözhetetlenek a versenyképes, inkluzív és fenntartható társadalom számára.

A hatásvizsgálat általánosságban meghatározza azokat a problémákat, amelyek a szélessávú hálózati szolgáltatásokat befolyásolják: például a beruházások hiánya miatt nincsenek kiaknázva a növekedési lehetőségek és a társadalmi előnyök, a csekély verseny miatt a hagyományos szolgáltatók nem érznek indítást, hogy modern szélessávú hálózatokba ruházzanak be, és nincsenek megfelelő stratégiák arra, hogy olyan területeken biztosítsanak állami támogatást a szélessávú hálózatok kiépítéséhez, ahol nem kínálóznak üzleti lehetőségek. A digitális szolgáltatások

---

¹ COM(2010)2020.

² COM(2010)245.

esetében a magánszféra nem helyettesíti a digitális szolgáltatások központi elemei (platformok, általános szolgáltatások stb.) terén végrehajtott állami beruházásokat, és a technikai átjárhatóság megvalósítására tett törekvések ellenére az online közszolgáltatások mégsem léphetik át az országhatárokat.

3. CÉLKITŰZÉSEK

A Szerződésben meghatározott, fent említett feladat teljesítése mellett a javasolt kezdeményezés **általános célkitűzése** a következő: a fent említett módon fenntartható gazdasági és társadalmi előnyöket kell biztosítani a nagy sebességű és szupergyors internetre és az átjárható alkalmazásokra épülő egységes digitális piac révén.

Az Uniónak az általános célkitűzés elérése mellett az alábbi **operatív célok** megvalósítására is törekednie kell:

- (a) befolyásolnia kell a szélessávú hálózatokba történő befektetések piaci dinamikáját azáltal, hogy a hagyományos és az új befektetőket a szélessávú infrastruktúrák telepítésébe történő beruházásokra ösztönzi, és egyenlő versenyfeltételeket biztosít a számukra;
- (b) támogatni kell a tagállamokat az átjárható digitális szolgáltatások használatához szükséges további törekvésekben annak érdekében, hogy ezek a létfontosságú szolgáltatások határokon átnyúlóan is tudjanak működni, és hogy az új üzleti lehetőségeket teremtő digitálistartalom-források felszabadulhassanak.

4. SZAKPOLITIKAI LEHETŐSÉGEK

A hatásvizsgálathoz két fő szakpolitikai lehetőséget határoztak meg. Az első lehetőség szerint a jelenlegi intézkedések folytatódnának (a szakpolitika nem változna). A második lehetőség a szélessávú hálózatok és digitális szolgáltatási infrastruktúrák európai összekapcsolódási eszköz révén történő finanszírozását vizsgálja. A második lehetőségen belül három olyan változat képzelhető el, amelyek az európai összekapcsolódási eszköznek a távközlés terén történő különféle megvalósítási módozataira tesznek javaslatot.

Első lehetőség – a szakpolitika nem változik: a szélessávú hálózatok esetében az alapvető forgatókönyv szerint a beruházások ösztönzésénél a szabályozói fellépésekre hagyatkoznának, és a tőke továbbra is korlátozottan állna azon alternatív befektetők rendelkezésére, amelyek a mintegy 220 milliárd EUR beruházási összeg közötti szakadékot igyekeznének áthidalni. Az EU továbbra is főleg a strukturális alapokon keresztül biztosítana pénzeszközöket – ez esetben a felvevőképesség változatlanul probléma lenne –, valamint támogatások formájában nyújtana segítséget. A digitális szolgáltatási infrastruktúrák esetében az alapvető forgatókönyv az lenne, hogy a korlátozott mértékű támogatást továbbra is kísérleti projektek révén biztosítanák (jóllehet a technológiai megoldások nagy része már megérett a telepítésre), és a szakpolitikák összehangolásában nyújtanának segítséget, így azonban a tagállamok nem lennének érdekeltek abban, hogy a meglévő megoldások határokon átnyúló átjárhatóságát megvalósítsák.

Második lehetőség – európai összekapcsolódási eszköz bevezetése, amely nagyjából a következőket foglalja magában: i. olyan, földrajzilag diverzifikált összetételű projektállományra kiterjedő szélessávú hálózatok, amelyek hozzájárulnak az európai digitális menetrendben foglalt célkitűzések eléréséhez, és ii. a digitális szolgáltatási infrastruktúrák kifejlesztése, telepítése és fenntarthatósága. A második lehetőséget háromféleképpen (három változat szerint) lehetne megvalósítani.

- (1) **Kizárólag támogatások révén:** a szélessávú hálózatokhoz és a digitális szolgáltatási infrastruktúrákhoz nyújtott pénzügyi segítség kizárólag támogatás formájában valósulna meg. A tényleges kivitelezés főleg egy meglévő végrehajtott ügynökség, például a TEN EA bevonásával történne.
- (2) **Kizárólag pénzügyi eszközök révén:** a Bizottság ebben az esetben szorosan együttműködne az érintett nemzetközi pénzügyi szervezetekkel. A nemzetközi pénzügyi szervezetek a pénzügyi megvalósíthatóságuk alapján választanak ki a projekteket, és a pénzügyi átvilágítás során a szokásos gyakorlatot követnék. A következő pénzügyi eszközöket lehetne alkalmazni: befektetési alapok tőkerészesedése; kölcsönök és/vagy garanciák, illetve más kockázatmegosztó eszközök (többek között projektkötvények), valamint egyéb különleges pénzügyi eszközök, például kölcsönök, garanciák, viszontgaranciák, kockázati tőke vagy bármilyen más törvényes eszköz biztosításához és tőkeelosztásához nyújtandó pénzügyi hozzájárulás.
- (3) **Kombinált módszer révén:** A harmadik változat az első kettőt ötvözné. Az irányítási struktúra ennek megfelelően a fenti két változat elemeit együttesen alkalmazná. A támogatások és a pénzügyi eszközök megfelelő arányára vonatkozó döntést – a szakpolitika és az ágazat igényeinek megfelelően – az éves munkaprogramok tartalmazzák.

5. A HATÁSOK ELEMZÉSE

5.1. Az első lehetőség elfogadásának hatásai

A strukturális alapok kismértékű kihasználása és az alapok hiányzó adminisztratív kapacitása a „Kohéziós politika: 2010. évi stratégiai jelentés”³ című dokumentum szerint továbbra is gátolja a szélessávú hálózatok kiépítését és elterjedését.

A tagállamok határokon átnyúló, átjárható digitális szolgáltatások telepítéséhez és használatához szükséges további törekvéseinek elősegítése esetében ez a lehetőség a jelenlegi CIP-ICT PSP programok folytatását jelentené. A kísérleti szakasz tapasztalatai alapján a digitális szolgáltatási infrastruktúrák kiépítését Európa-szerte lehetetlen lenne megvalósítani.

Ez a lehetőség tehát nem gördítené el az egységes digitális piac megteremtésének útjában álló legfontosabb akadályt. A Copenhagen Economics becslése szerint⁴ az

---

³ COM(2010)110, 2010. március 31. Megtalálható a http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/reporting2010/com_2010_110_hu.pdf webhelyen.

egységes európai digitális piac **be nem fejezésének a költsége** 2020-ig elérheti a GDP 4,1 %-át.

5.2. A második lehetőség elfogadásának általános hatásai

A második lehetőség nyomán kialakuló hatásokat gazdasági, társadalmi és környezeti hatásokra oszthatjuk:

- (1) **Gazdasági hatások:** számos tanulmány szerint a nagy sebességű, szélessávú hálózatok meglete jelentősen befolyásolja a munka termelékenységét és az egy főre jutó GDP mértékét. A szélessávú hálózatok ezenkívül olyan fontos pozitív externáliákat eredményeznek, amelyeket idővel az egész társadalom hasznosíthat. A szélessávú hálózatok elterjedése – mint az általános célú technológia ösztönzője – kedvező hatással van a termelékenységre (a szélessávú hálózatok esetében az egy adott évben tapasztalható 10 %-os lefedettség-növekedés 1,5 %-kal növeli a munka termelékenységét az azt követő 5 évben⁵), a tőkefelhalmozásra és végső soron a GDP növekedésére. A digitális szolgáltatási infrastruktúrák jelentős mértékben hozzájárulnak az állami szféra kiadásainak a csökkentéséhez, valamint az üzleti vállalkozások és a polgárok tranzakciós költségeinek a mérsékléséhez.
- (2) **Társadalmi hatások:** a szélessávú hálózatok és a digitális szolgáltatási infrastruktúrák egyidejűleg történő korszerűsítése végső soron javítja az európai polgárok életminőségét. A legfőbb előnyöket az olyan szolgáltatások bevezetése jelenti majd, mint például az e-kormányzati, az e-egészségügyi és az e-kereskedelmi alkalmazások. Társadalmi szempontból fontos hatás továbbá a közvetlen és a közvetett munkahelyteremtés.
- (3) **Környezeti szempontok:** a szélessávú hálózatok a közlekedési igény mérséklődése (táv munka) és az energiafogyasztás optimalizálása (intelligens hálózatok) révén csökkenthetik a szennyezőanyagok kibocsátását.

A szélessávú hálózatok és a digitális szolgáltatási infrastruktúrák más ágazatokra gyakorolt hatásai további fontos előnyöket eredményeznek. A pozitív externáliák által leginkább érintett ágazatok a következők: az oktatás és képzés, az egészségügy, a foglalkoztatás, a közlekedés és az energiaágazat.

5.3. Az egyes változatok sajátos hatásai

Első változat

Az első, kizárólag támogatásokat nyújtó változat elfogadásával csak részben sikerülne az iránymutatásokban meghatározott célkitűzéseket elérni. A szélessávú hálózatok **piaci dinamikájának a befolyásolására irányuló** célkitűzés tekintetében a támogatások valószínűleg csak részben lennének hatékonyak és eredményesek. A hatékonyságot tekintve a szélessávú hálózatok esetében a szükséges társfinanszírozás

---

⁴ The Economic Impact of a European Digital Single Market (Az egységes európai digitális piac gazdasági hatása), 2010.

⁵ Roman Friedrich, Karim Sabbagh, Bahjat El-Darwiche és Milind Singh (2009): Digital Highways. The Role of Government in 21st Century Infrastructure. Booz & Company.

aránya igen magas. A támogatások csak korlátozott mértékben váltanának ki kiegyenlítő hatást. A technikai segítségnyújtás biztosításakor hatékonyak lehetnek, a magánbefektetések mozgósításához azonban nem a legeredményesebb eszközök.

Hatékonyan segítik viszont **a tagállamokat a határokon átnyúló digitális szolgáltatások bevezetésére irányuló törekvéseik megvalósításában**. Ebben az esetben olyan infrastruktúrákba történő beruházások valósulhatnak meg uniós társfinanszírozással, amelyeket a tagállamok önállóan nem tudnának vállalni. A digitális szolgáltatási infrastruktúrák társfinanszírozási aránya jellemzően igen magas. A magánbefektetők azonban nem igazán érdekeltek az ilyen típusú infrastruktúrák kiépítésében.

Második változat

A második, kizárólag pénzügyi eszközöket nyújtó változat elfogadásával többnyire sikerülne megvalósítani **a szélessávú hálózatokba történő befektetések piaci dinamikájának befolyásolására irányuló** célkitűzést. Azokon a területeken, amelyekben a szélessávú hálózatokkal összefüggő projektek pénzügyileg megvalósíthatók, a pénzügyi eszközök serkentőleg hatnának az állami és a magánbefektetésekre azáltal, hogy ténylegesen csökkentenék a tőkekölségük súlyozott átlagát (WACC), és lerövidítenék a visszafizetés idejét. A pénzügyi eszközök alkalmazása a nagyobb **tőkeáttétel** révén szintén elősegítené a hatékonyságot. A kockázatmegosztó finanszírozási mechanizmus (RSFF) és a projektkötvények becslése alapján az EU költségvetéséből biztosított 1 milliárd EUR pénzügyi hozzájárulás valószínűleg további állami, illetve magánbefektetéseket vonzana, amelyek az alapul szolgáló beruházások finanszírozási igényei és kockázati profiljai függvényében hozzájárulnának a szélessávú hálózatokra fordított 6–15 milliárd EUR összegű bruttó beruházáshoz. Támogatások nélkül ugyanakkor – változatlan feltételekkel – a vidéki térségekkel szemben mindig a kifizetődő, városi és külvárosi körzetekben megvalósítandó projekteket részesítenék előnyben. A pénzügyi eszközöknek ugyanakkor valószínűleg nem volna egyszerű a technikai segítségnyújtás, a tervezés, a feltérképezés és az egyéb, jellemzően támogatások formájában társfinanszírozott tevékenységek révén jelentős tőkeáttételt mozgósítani.

Végezetül pedig a pénzügyi eszközök valószínűleg nem tudnák hatékonyan **segíteni a tagállamokat a határokon átnyúló digitális szolgáltatások bevezetésére irányuló törekvéseikben**. A versenyképességi és innovációs keretprogram tapasztalatai azt mutatják, hogy ezen a területen már nehéz a tagállamokat bevonni a folyamatba. A magánbefektetők mutathatnak némi érdeklődést az alkalmazások terén, viszont valószínűleg nem kötelezik el magukat a digitális szolgáltatási infrastruktúrák alapvető rétegébe történő beruházások mellett, mivel ebből az architektúrából nem származik kereskedelmi hasznuk.

Harmadik változat

A harmadik változat, azaz a kombinált pénzügyi módszer elfogadása megfelelő egyensúlyt teremtene a támogatások és a pénzügyi eszközök között. E változat szerint a beruházások nagy része a pénzügyi eszközökre épülne, és csak a fennmaradó részhez lenne szükség a támogatásokra. E forgatókönyv szerint a támogatásokat és a pénzügyi eszközöket nemcsak vertikálisan ötvöznék (mindkét támogatási forma egyaránt rendelkezésre állna a szélessávú hálózatokhoz és a

digitális szolgáltatási infrastruktúrákhoz is), hanem horizontálisan, azaz egy projekten belül is.

A szélessávú hálózatokba történő befektetések piaci dinamikájának befolyásolására irányuló célkitűzést e változat maradéktalanul teljesítené. A szélessávú hálózatok terén a finanszírozás zöme pénzügyi eszközök révén valósulna meg, tehát a piaci potenciált teljes mértékben kihasználnák, és a lehető legtöbb piaci szereplőt be lehetne vonni a támogatandó konzorciumokba. Ez a megoldás hatékony lenne, mivel mind az állami, mind a magánszféra képviselői alacsonyabb költségekkel jutnának hozzá a tőkéhez, és a beruházásukhoz elegendően hosszú idő állna rendelkezésre. E változat szerint egyértelműen megmutatkoznának az európai összekapcsolódási eszköz és a **strukturális alapok** összehangolásából származó előnyök mind a támogatásokat, mind a pénzügyi tervezést és a projektek megvalósításának racionalizálásához nyújtott támogatásokat illetően, amelyek hiánya eddig megakadályozta az uniós alapok kohéziós és vidékfejlesztési területeken történő igénybevételét.

A tagállamok határokon átnyúló digitális szolgáltatások bevezetésére irányuló törekvéseinek a támogatására vonatkozó célkitűzés esetében ez a megközelítés lehetővé tenné a Bizottság számára, hogy az ajánlattételi felhívásokra érkező pályázatok esetében a pénzügyi eszközöket rugalmasan kezelje, és elkerülje a magánbefektetők digitális szolgáltatási infrastruktúrák területéről történő kiszorításának a kockázatát. Másrészt ez a változat magas finanszírozási arányban biztosítana támogatást a felső rétegek (alapvető szolgáltatások) számára is.

6. A LEHETŐSÉGEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

A hatásvizsgálati jelentés megállapította, hogy a második lehetőségen belül a harmadik változat (kombinált pénzügyi módszer) az IKT-programok esetében jóval alkalmasabb arra, hogy az európai digitális menetrendben és az Európa 2020 stratégiában foglalt célkitűzéseket teljesítse, mint az első lehetőség, és ezt az alábbi táblázat is jól szemlélteti.

Célkitűzések	Első lehetőség: a szakpolitika nem változik	Második lehetőség: európai összekapcsolódási eszköz		
		Első változat: támogatások	Második változat: pénzügyi eszközök	Harmadik változat: kombinált módszer

Általános célkitűzés

A nagy sebességű és szupergyors internetre és az átjárható alkalmazásokra épülő egységes digitális piac révén fenntartható gazdasági és társadalmi előnyöket kell biztosítani, valamint 2013-ig szélessávú hozzáférést; 2020-ig pedig jóval nagyobb (30 Mbps vagy nagyobb) sebességű internet-hozzáférést mindenki számára, valamint gondoskodni kell arról, hogy az európai háztartások fele vagy több mint a fele	0	+	+	++
---	---	---	---	----

100 Mbps-nál nagyobb internetkapcsolatról szóló előfizetéssel rendelkezzen.				
---	--	--	--	--

1. konkrét cél: befolyásolni kell a szélessávú hálózatokba történő befektetések piaci dinamikáját azáltal, hogy a hagyományos és az új befektetőket a szélessávú infrastruktúrák telepítésébe történő beruházásokra ösztönzik, és egyenlő versenyfeltételeket biztosítanak a számukra.

1/a. Azokon a területeken, amelyek a szélessávú hálózatokkal összefüggő projektek pénzügyileg megvalósíthatók, biztosítani kell, hogy a befektetők – többek között az alternatív állami és magánbefektetők is – kedvező költségekkel (kamatok) jussanak tőkéhez, és a beruházáshoz elegendően hosszú idő álljon a rendelkezésükre.	0 (nincs adat)	+	++	++
1/b. A szélessávú hálózatok telepítéséhez megfelelő szintű állami pénzügyi támogatást kell biztosítani azokon a területeken, amelyeken nem vonzóak az üzleti lehetőségek.	0	++	+	++
1/c. Technikai segítségnyújtás, például tervezési tanácsadás és a feltérképezésben nyújtott segítség révén az Unió teljes területén biztosítani kell, hogy az állami és magánbefektetők kiépítsék a szélessávú infrastruktúrákkal kapcsolatos projektek végrehajtásához szükséges kapacitásokat.	0	+	0	+

1/d. Az infrastruktúrákkal kapcsolatos projektek támogatásakor biztosítani kell, hogy az uniós pénzeszközök a magán- és (egyéb) állami befektetésekre a lehető legnagyobb ösztönző (kiegyenlítő) hatással legyenek.

2. konkrét cél: Támogatni kell a tagállamok határokon átnyúló, átjárható digitális szolgáltatások használatához szükséges további törekvéseit, és fel kell szabadítani az új üzleti lehetőségeket teremtő digitálistartalom-forrásokat.

Támogatni kell a tagállamok határokon átnyúló, átjárható digitális szolgáltatások használatához szükséges további törekvéseit, és fel kell szabadítani az új üzleti lehetőségeket teremtő digitálistartalom-forrásokat.	0	++	-	++
--	----------	----	---	----

7. MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉS

A Bizottság más végrehajtó szervekkel, például az Európai Beruházási Bankkal, az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankkal, valamint a TEN-T EA-val közösen folyamatosan ellenőrzi

az európai összekapcsolódási eszköz révén a szélessávú hálózatokra (valamint a közlekedési és energiaipari hálózatokra) fordított beruházások hatásait az európai összekapcsolódási eszközről szóló általános rendeletben javasolt mutatókkal összhangban. A mutatók a következő területekre vonatkoznak (a felsorolás nem teljes körű):

- Kínálat: szélessávú hozzáférés (ahhoz az európai digitális menetrendben foglalt célkitűzéshez viszonyítva kell ellenőrizni, amely szerint 2020-ig minden polgár számára biztosítani kell a 30 Mbps sebességű internet-hozzáférést és ugyancsak 2020-ig a polgárok legalább felének a 100 Mbps sebességű hozzáférést).
- Kereslet: szélessávú hálózatok igénybevétele (ahhoz az európai digitális menetrendben foglalt célkitűzéshez viszonyítva kell ellenőrizni, amely szerint 2020-ig a polgárok felének 100 Mbps-nál nagyobb internetkapcsolatról szóló előfizetéssel kell rendelkeznie).
- A beruházási programok általános monitoringmutatói, például a pénzeszközök igénybevétele, a támogatás ideje stb.
- A támogatások aránya az innovatív pénzügyi eszközökhöz viszonyítva.

A Bizottság rendszeresen közzéteszi az európai összekapcsolódási eszköz révén megvalósuló szélessávú hálózatokra és digitális szolgáltatási infrastruktúrákra fordított beruházások terén elért haladásról készült jelentést, amelyet megküld az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának.

A Bizottság és az egyéb végrehajtó szervek folyamatos ellenőrzése mellett az európai összekapcsolódási eszköz általános keretén belül független, félidős értékelést is végeznek, amely során figyelembe veszik a programozási ütemtervet és az előrelépéseket, a programozási időszak végét követően néhány évvel pedig utólagos értékelésre is sor kerül. Az értékelések során vizsgálják a beavatkozás helytállóságát, hatékonyságát, eredményességét és előzetes hatását. Különös hangsúlyt fektetnek az irányítási kérdésekre és a végrehajtási mechanizmus megfelelésére is.